

Jonathan Swift

CĂLĂTORIILE LUI GULLIVER

Bucureşti
2019

CUPRINS

Cronologie	5
PARTEA ÎNTÂI. <i>Călătoria în țara piticilor</i>	7
PARTEA A DOUA. <i>Călătoria în țara uriașilor</i>	69

Bricul *Antilopa* porni în călătorie spre Indiile Orientale. La pupă stătea Lemuel Gulliver, de profesie medic, și se uita prin ocean la chei. Acolo îi rămăseseră soția și cei doi copii: fiul, Johnny, și fiica, Betty.

Nu era prima dată când Gulliver pleca pe mare. Îi plăcea să călătorească. Încă de când era elev, cheltuia aproape toți banii pe care îi primea de la tatăl său pe hărți de navigație și cărți despre țări străine. Învăta cu multă sârghiuță geografia și matematica, științe deosebit de necesare oricărui marină.

Taică-său îl dăduse ucenic la un medic vestit din Londra, la care rămăsese câțiva ani, timp în care nu încetase să se gândească la mare.

Meseria de medic îi prinse bine. După ce termină studiile, se angaja ca medic pe bricul *Rândunica*, și aşa călători pe mare trei ani și jumătate. După doi ani în care locui la Londra, se îmbarcă în câteva călătorii spre Indiile Orientale. Cât timp era

pe mare, Gulliver nu se plăcuse niciodată. În orele de răgaz, stătea în cabină și ctea cărțile pe care și le luase de acasă, iar când cobora pe uscat, observa cu luare-aminte traiul și obiceiurile băştinașilor, le învăța limbile, care i se dădeau cu o deosebită ușurință. Iar în timp ce se întorcea spre casă, nota cu lux de amănunte peripețiile prin care trecuse.

Și de astă dată, pornind pe mare, Gulliver își luase un carnet de notițe gros, pe a cărui primă pagină scrise:

La 4 mai 1699 am ridicat
ancora din Bristol.

Începutul călătoriei fusese cât se poate de promițător. Mai multe luni la rând corabia navigase pe Măriile Sudului împinsă de vânturile prielnice. Dar iată că într-o zi, la trecerea prin apele Indiei Orientale, se dezlănțui o furtună cumplită. Vântul și valurile mânau corabia într-o direcție necunoscută.

Rezervele de hrană și de apă erau pe sfârșite.

Doisprezece marinari muriseră de istoveală și de foame. Ceilalți abia dacă se mai țineau pe picioare. Valurile aruncau corabia dintr-o parte în alta ca pe o coajă de nucă.

Într-o noapte întunecoasă și furtunoasă, vântul împinse bricul drept spre un recif pe care marinarii îl observară mult prea târziu. Corabia se izbi de o stâncă și se făcu bucăți.

Doar Gulliver și încă cinci marinari izbutiră să scape, sărind la timp într-o barcă.

Dar rătăciră multă vreme pe mare mânați de valuri, până când rămaseră fără puteri. Între timp, valurile deveniseră tot mai amenințătoare. Deodată, un talaz aruncă barca în sus și o răsturnă.

Gulliver dispără în vâltoarea apelor. Când ieși la suprafață, nu mai văzu pe nimeni prin apropiere. Ceilalți marinari se încaseră.

Așa că înată la voia întâmplării, mânat de vânt și de flux.

De mai multe ori încercă zadarnic să atingă fundul mării cu picioarele. Nu mai avea nici putere să înote, căci straiele și încăltările grele îl trăgeau în jos. Simțea că se îneacă, că nu-i mai ajung forțele să lupte cu valurile.

Deodată, atinse fundul mării cu picioarele.

Era un banc de nisip. Gulliver o luă încet-încet înainte, străduindu-se să nu se poticnească. Apoi începu să înainteze tot mai ușor. La început, apa îi ajungea până la umeri, apoi scăzu până la brâu și după asta până la genunchi. Își închipui că țărmul era aproape, însă panta în acest loc era foarte lină, aşa că trebui să mai meargă ceva prin apa aceea

care-i ajungea până la genunchi. În sfârșit, reuși să iasă din apă, înaintând pe malul acela nisipos. Se pomeni pe o pajiște acoperită cu iarbă foarte joasă și moale. Se întinse pe pământ, își puse mâinile sub cap și adormi buștean.

3

Când Gulliver se trezi, se luminase de-a bine-lea. Stătea întins pe spate, iar soarele îi bătea drept în față.

Dădu să-și frece ochii, dar nu izbuti să ridice mâna; vră să se ridice în șezut, dar nu fu în stare să se miște. O mulțime de fire subțiri-subțiri îi încolăceau corpul, de la subsuori până la genunchi: era legat fedeleș cu o plasă de sforicele. Până și fiecare deget era strâns bine, ba chiar și părul său lung și des era prins de niște țăruși mici, înfipți în pământ.

Gulliver semăna cu un pește prins în mreajă. „Se vede că nu m-am trezit încă“, își zise el.

Deodată, simți o vîtă cățărându-se iute pe piciorul său. Îi ajunse până pe piept și se opri în dreptul bărbiei. Gulliver se uită pieziș.

„Vai, ce minunătie mai e și asta?!“ Chiar sub nasul său stătea un omuleț, unul micuț de tot! care ținea în mâini un arc gata pentru a trage, iar în

spate avea o tolbă cu săgeți. Dar nu era mai înalt decât un deget!

Între timp, încă vreo patruzeci de arcași, la fel de mici, se cățără pe el. De mirare, Gulliver scoase un țipăt puternic.

Omuleții se speriară și o zbughiră care încotro. În goana lor, se împiedică și căzură, apoi se ridică și săriră pe pământ unul după altul. O vreme, nimeni nu se mai apropi de el. Numai sub urechile sale se tot auzea un zgomot, asemănător cu țărâitul unor greieri. Curând însă, omuleții prinseră curaj și începură din nou să se cățăre pe picioarele lui, iar unul mai îndrăzneț îi ajunse chiar până pe față, îi atinse bărbia cu lancea și strigă cu un glas pițigăiat, dar deslușit:

– Hexinah degul!

– Hexinah degul! Hexinah degul! îi ținură iso-nul alte glasuri pițigăiate, venind din toate părțile.

Deși cunoștea limbile multor popoare, Gulliver nu putu să înțeleagă sensul acestor cuvinte. Stătuse mult timp întins pe spate, aşa că mâinile și picioarele îi întepeniseră cu totul. Își adună puterile încercând să-și elibereze din strânsoare mâna stângă și, în cele din urmă, reuși.

Gulliver smulse țărușii în jurul căror fuseseră infășurate sute de sforicele subțiri, dar trainice, și își ridică mâna.

În aceeași clipă, cineva de jos începu să țipe:

— Tolgo fonak!

Și tot atunci, în mâna, față și gâtul lui Gulliver se infipseră sute de săgeți subțiri și ascuțite ca niște ace.

Închise ochii și hotărî să stea nemîscat până avea să se facă noapte.

„Pe întuneric voi scăpa mai ușor din prinsoare“, se gândi el.

Dar nu apucă să stea întins pe pajiște până la căderea nopții. Aproape de urechea dreaptă auzi un ciocănît des și ritmic, de parcă cineva ar fi bătut cuie în scânduri. Ciocânelele bocâniră o oră încheiată. Gulliver răsuci puțin capul, atât cât îi îngăduiau sforicelele și țărușii, și zări chiar lângă capul său un fel de podium improvizat. Câțiva omuleți rezemau de el o scară.

Apoi aceștia se îndepărta în fugă, și pe treptele scării urcă încet, plin de importanță, un omuleț care purta o mantie lungă. În urma lui venea un altul, de două ori mai mic, care-i purta pe sus poalele mantiei. Pajul, pesemne. Era cam cât degetul cel mic al lui Gulliver de înalt. După ei urcară alți doi omuleți cu arcurile îndreptate spre el.

— Langro dehul san! strigă de trei ori omulețul în mantie și despături un sul de hârtie, mic cât o frunzulită.

Într-o clipită, cincizeci de omuleți se apropiară de Gulliver și retezară funiile mici care-i țineau

părul. Gulliver întoarse capul ca să fie atent la omulețul în mantie care citi multă vreme.

Gulliver nu înțelege nimic, însă încuviință din cap, ducându-și mâna liberă la inimă. Își dăduse seama că avea în față să o persoană de vază, probabil un sol al împăratului. Mai întâi de toate, hotărî să-i ceară de mâncare. De când părăsise corabia, nu mai pusese firimitură de pâine în gură, așa că nesocoti bunele maniere și, ridicând degetul, îl duse de câteva ori la buze.

Iar omulețul în mantie înțelege gestul. Coborî de pe podiumul improvizat, făcu un semn și în clipa următoare de coastele lui Gulliver fură rezemate câteva scări lungi.

După niciun sfert de oră, câteva sute de hamali tăbârciră pe scările rezemate coșuri încărcate cu merinde. În ele erau mii de pâinicele de mărimea unui bob de mazăre, pulpe de porc cât nucile, pui friptî mai mici decât albinele noastre.

Gulliver înfulecă dintr-o înghițitură două pulpe și trei pâini. Apoi mâncă cinci tauri, opt berbeci, nouăsprezece purcei friptî la grătar și vreo două sute de găini și gâște. Curând, coșurile se goliră. Tot atunci omuleții rostogoliră până la mâna lui Gulliver două butoaie cu vin. Butoaiele erau uriașe, cât un pahar de-al nostru fiecare.

Gulliver sparse fundul unui butoi, apoi al celui-lalt, și din câteva sorbituri le uscă pe-amândouă.

Omuleții bătură din palme a uimire. Apoi, prin semne, îl rugară să arunce jos butoaiele deșarte.

Gulliver le aruncă pe amândouă deodată. Butoaiele se rotiră prin aer, căzură cu zgomot la pământ și se rostogoliră în direcții diferite. Mulțimea de pe pajiște se risipi îngrozită, strigând în gura mare:

— Bora mevola! Bora mevola!

După ce bău vinul, lui Gulliver i se făcu somn, și, deși adormit, simțea cum omuleții alergau pe corpul său, în lung și în lat, se rostogoleau de pe coaste, ca de pe niște dealuri, îl gâdilau cu bețele și cu lăncile, săreau de pe un deget pe altul.

Gulliver ar fi vrut să-i scuture de pe el pe toți acești omuleți sprinteni care nu-l lăsau să doarmă, dar i se făcu milă de ei. Cum-necum, mai devreme, aceștia îi oferiseră o masă pe cinste, cu bucate gustoase și ar fi fost cu totul necuviincios din partea lui să le rupă mâinile și picioarele. Cu atât mai mult că nu putea să nu se minuneze de marea curaj al acestor făpturi minusculi, care alergau de colo colo pe pieptul unui uriaș ca el. I-ar fi putut zdrobi cu un singur bobârnac. Așa că nu-i prea luă în seamă și, amețit de vinul tare, se cufundă într-un somn adânc.

Omuleții atâtă așteptau. Se cuvine să spunem aici că ei puseseră dinadins în butoaiele cu vin un somnifer, pentru a-l adormi pe oaspetele lor uriaș.

Tara în care ajunsese Gulliver în urma naufragiului se numea Liliput și era locuită de pitici. Cei mai înalți copaci din Liliput abia dacă erau cât o tufă de coacăz, iar cele mai mari case erau mai mici decât o masă. Niciunul dintre băstinași nu mai văzuse vreodată un uriaș de mărimea lui Gulliver. Împăratul poruncise ca acesta să fie adus în capitală. De aceea și fusese adormit cu somnifere. Cinci sute de tâmplari construiră, din porunca împăratului, un car foarte mare cu douăzeci și două de roți. Carul fusese meșterit în câteva ore, iar acum urma lucrul cel mai greu: să-l ridice în el pe Gulliver.

Inginerii liliputani găsiră totuși o soluție. Traseră carul alături de uriașul adormit, chiar lângă o coastă de-a lui. Pe urmă bătură în pământ optzeci de stâlpisori cu câte un scripete în vîrf fiecare, iar peste aceștia petrecură niște funii groase cu cărlige la un capăt. Funiile erau de grosimea unei sfuri obișnuite de-ale noastre.

Când totul fu pregătit, liliputanii prinseră corpul, mâinile și picioarele lui Gulliver cu funii și, agățându-le de cărlige, începură să le tragă cu ajutorul scripeților. Pentru această treabă fuseseră aduși nouă sute de voinici aleși pe sprânceană, adunați de prin toate colțurile Liliputului.

Cu picioarele bine înfipte în pământ, aceștia trăgeau din răsputeri funiile cu ambele mâini. De atâtă efort, erau scăldăți în sudoare. După o oră, izbutiră să-l ridice pe Gulliver cam de-o jumătate de deget de la pământ, peste alte două, cu un deget, iar peste trei, îl aburcară în car.

O mie cinci sute dintre cei mai voinici cai din grajdurile împăratului, cam de mărimea unor pisoi de o zi, fură înhămați la car, câte zece în rând. Vizitiii pocniră din bice, și carul se urni din loc, pornind spre Mildendo, capitala Liliputului.

Gulliver dormea și probabil că ar fi dormit până la Mildendo dacă nu-l trezea întâmplător un ofițer din garda regală.

Iată cum s-a întâmplat. În drum spre Mildendo, carului îi sări o roată, aşa că, pentru a o pune la loc, fură nevoiți să opreasă. În timpul popasului, câtorva tineri le trăsni prin cap să vadă cum arată Gulliver când doarme. Doi dintre ei se cățărără în car, furișându-se până lângă fața lui, iar al treilea, un ofițer din gardă, întinse lancea, fără să descalece, și îl gădilă cu vârful ei în nara stângă.

Gulliver strâmbă din nas și strânută puternic.

„Hap-ciuu!” răsună ecoul.

Cei trei viteji dispărură ca suflați de vânt.

Atunci Gulliver se trezi și, auzind pocnete de bici, înțelese că era dus undeva. O zi întreagă caii

înspumați se opintiră să-l care pe Gulliver pe drumurile Liliputului.

Abia noaptea târziu, carul se opri, și caii fură deshămați pentru a fi hrăniți și adăpați. Toată noaptea, de-o parte și de alta a carului au stat de pază o mie de străjeri: cinci sute cu făclii și cinci sute cu arcurile gata de tragere. Arcașii primiseră poruncă să tragă în Gulliver cinci sute de săgeți, dacă acesta ar fi încercat să se miște. Când se crăpă de ziua, carul își continuă drumul.

Lângă porțile orașului, în piață, se înălța un castel vechi părăsit, cu două turnuri pe colț. De multă vreme, nu mai locuia nimeni în el, de aceea îl aduseseră liliputanii pe Gulliver în acel loc. Era cea mai mare clădire din întreaga împăratie. Turnurile lui erau de înălțimea unui stat de om de la noi. Până și un uriaș ca Gulliver putea să se strecoare pe brânci pe ușile de la intrare, iar în sala de gală ar fi putut chiar și să stea în picioare.

Aici avea de gând împăratul Liliputului să-l țină pe Gulliver, care nu bănuia nimic.

Stătea lungit în car și din toate părțile alergau spre el gloate de liliputani curioși.